

DUMINECA

Organul Vicariatului Episcopal gr. cat. român din Maramureș

Biuroul de distribuire: Librăria Asociațiunei Sighet, Piața Unirei No. 25

Apare în fiecare Duminica.

Prețul unui exemplar: 1 Leu

Trăiască Patriarhul Romei!

Papa și Sacramentul Altarului.

„Papa și Biserica sunt unul“ a zis sf. Francisc de Salez, interesele Papei sunt interesele Bisericei, autoritatea Papei și învățătura Papei sunt învățătura și autoritatea Bisericei.

Papa este locjiitorul lui Isus și capul Bisericii. Preasfântul Sacrament al Altarului este trupul lui Isus, este însuși Isus Hristos, carele este Totul și Vieața bisericii. Papa și Preasfântul Sacrament nu fac biserica întreagă, dar cuprind în sine întreagă putere, întreaga productivitatea ei, întreagă sfințenia ei ...

Papa este după drept dumnezeesc — cum declara conciliul ecumenic din Florența — proprietarul autorității întregi și nedespărțite a lui Hristos ca să conducă și să guverneze Biserica universală a lui, el este capul, părintele și învățătorul tuturor creștinilor.

În sfânta împărtășenie, Preasfântul Sacrament al Altarului este vieața aceleiaș Biserici. Este unitatea vieții, a sfințeniei și a iubirii în Biserică, precum Papa este unitatea învățături și a guvernării ei. Papa este în Biserică supremul dascăl al adevărului, preasfântul Sacrament al Altarului este izvorul principal al vieții și al iubirii, ne unește pre toți în credință și în iubire, precum Papa ne unește pe toți în ascultare. Numele ce i se dă „Sfântul Părinte” din partea tuturor credincioșilor, denotă unitatea familiei, și numele de comuniune, cu ce se numește de regulă împărtășenia cu preasfântul Sacrament al Altarului, arată unitatea tuturor credincioșilor în iubire față de Isus Hristos. Comuniunea bisericească și comuniunea trupului și a sângelui Domnului nostru sunt lucruri inseparabile, laolaltă fac și arata unitatea corpului mistic a lui Isus Hristos ... De Segur epp.

Ce datorințe ni se impun prin starea noastră glorioasă în care suntem ca fii ai Bisericii?

Înainte de toate trebuie să iubim Biserica. A iubi înseamnă a se preda, a se uita de sine, a se jertfi pentru acela pe care îl iubim, prin urmare trebuie să ne predăm Bisericii, să ne jertfim pentru ea, deci și pentru capul bisericii prin care sunt reprezentate interesele ei.

Creștinul adevărat în care trăiește Isus Hristos, iubește, admiră și cinslește Biserica și capul ei văzut, ca pe o capodoperă a Preasfintei Treimi, ca organul impus de el, ca prețul și onoarea sângelui lui Isus. El o

iubește mai mult ca pe familia lui de pe pământ. Are un simț delicat pentru tot ce este în raport cu Biserica. Nu se poate atinge cineva de Biserică, să nu sângereze și inima lui. Dacă este cazul nu se teme, a se arăta un partizan hotărît și necondiționat al Bisericii. Aceasta o arată pe față și îi face o cinste de a se arăta ca atare.

Creștinul adevărat trebuie să fie cu ascultare față de Biserică și față de capul ei și să fie cu alipire neclătită față de acesta. Credința aceasta trebuie să fie necondiționată și generală, trebuie să reguleze judecățile noastre, să îndrumeze gândurile noastre și pașii noștri, să ordoneze dorințele noastre și așa să stăpânească viața noastră întreagă.

Credința noastră trebuie să se arate în toată splendoarea ei față de capul Bisericii și față de ordinele lui mai vârtos în timp de persecuție. Mai mult ori mai puțin biserica este incontinuu persecutată, când de puterea brutală a leului, care ucide și înghite, când de ademenirea șarpelui, care seduce. „Persecutio sive a leone, sive a dracone nunquam cessat Ecclesiae” (Sf. Aug.)

Nu aceea persecuție este mai primejdioasă, care prigonește cu sălbăteci, ci care lingusește și înșală. Șarpele bătrâne are mii și mii de mijloace viclene la dispoziție, pentru a împiedeca pe preoți să fie preoți și pe catolici să fie catolici adevărați. Nenumărate suflete ar putea să zică și în zilele noastre cu biata Eva: „Serpens deceptit me.” Șarpele m'a înșelat. A se lăpăda de sf. Petru înseamnă a se lăpăda de Hristos, a zis curajosul sf. Anslem regelui Angliei, care a pretins dela sf. Arhiepiscop unele concesiuni, cari nu erau compatibile cu credința scrupuloasă față de sf. Scaun.

Aceasta a fost spiritul tuturor sfinților, așa sf. Alfons de Liguori, așa a scris și sf. Francisc de Salez către Papa Piu V.: „Oricât de îndărăpt să stau tuturor sfinților în privința meritelor, cu toate aceste nu stau îndărăptul nimănui, — ori și cine ar fi el, — în privința ascultării, a credinței și a respectului față de sf. Scaun ... Voi sunteți inima și soarele întregului stat clerical. Pentru aceea cinstesc eu sfinte Părinte din toată inima în sfinția Ta, gradul suprem al demnității apostolice, cu umilință mă prostern la picioarele Tale, ca să le sărut și dacă s'ar ridica sfinției Tale un tron din vestmintele supușilor Tăi, aș merge cu fuga, să astern hainele mele și să strig din toată puterea: Să trăiască Papa, pe care l'a uns Domnul peste Izrail.” De Segur epp.

Papa Piu XI.

Cum sa făcut alegerea și încoronarea.

(După Sonntagsblatt, Timișoara.)

Era în ziua de 2 Febr. 1922, când cardinalii lumii întregi la Vatican în Capela sf. Ap. Pavel au participat la sf. Liturgie, pentru invocarea Spiritului Sfânt, ca să-i lumineze cu prilejul alegerii Papei. După sf. slujbă au intrat cu toți în Capela Sixtină, unde urma să se facă alegerea.

În aceasta capelă, de a stânga dela intrare, este o sobă (cuptor) mare, cu un coș înalt trecând până deasupra acoperișului; vârful acestui hornoi se poate vedea din întreaga Piața Sf. Petru. În aceasta sobă se ard buletinele de voturi, prin cari sau votat. Dacă s'a ajuns la o majoritate de $\frac{2}{3}$, se ard numai buletinele de vot, ce dau puțin fum subțire și albiu, Italienii îi spun Sfumata. În cazul când aceasta majoritate de $\frac{2}{3}$ nu s'a ajuns, se pun și paie umede împreună cu buletine în cuptor ce ard cu un fum mare, greu și negru. Astfel mulțimea adunată în piața Sf. Petru poate lua îndată cunoștință despre rezultatul votării.

Capela Sixtină e împărțită prin o bară de marmora în doua părți egale. Într'una e altarul, în partea cealaltă sunt așezate scaunele cardinalilor toate acoperite cu câte un baldahin mai mic, făcut din catifea în culorile violetă. Înaintea fieștecărui scaun este câte o măsuță mică cu rechizite de scris. La locul întâiu șede Cardinalul Decan. În dosul altarului e aplicat un splendid covor reprezentând coborîrea Spiritului Sfânt asupra Apostolilor. Aici sa desfășoară actul alegerii Papei noi, sub pgorirea Sfântului Spirit.

De două ori s'au întrunit aici cardinalii pentru alegere secretă cu buletine. Fiecare cardinal ținând în mână buletinul de vot astfel, să o vada toți cei prezenți s'a perindat la altar, unde punându-se în genunchi, declară următoarele: „Eu în fața lui Hristos, care mă va judeca, aleg pe acela, pe care cred că trebuie să-l aleg conform voinței lui Dumnezeu.“ După aceasta se așează buletinul pe un disc și se lasă în văzul tuturor se cadă într'un potir.

După ce au votat cu toți, toate buletinele din potir se pun pe o masă așezată în fața altarului. Se aleg prin sorți trei cardinali

pentru a număra voturile. Unul dintre dâșii le amestecă, altul le numără și le așează într'un alt potir și numai după aceasta se începe numărarea voturilor după persoane. Dacă nu sa întrunit o majoritate de $\frac{2}{3}$, îndată începe o a doua alegere, astfel că într'o zi se pot face 4 procedee de alegere. Buletinele se ard la momentul în cuptorul menționat.

Fiind ajunsă majoritatea de $\frac{2}{3}$, Decanul-Cardinal însoțit de Cardinalul cu cea mai mare vechime și cu Diaconul-Cardinal pășește în fața celui ales și îi pune următoarea întrebare: „Primești alegerea?“ Dacă cel ales răspunde că „DA“ baldachinele confecționate de asupra tuturor scaunelor sunt lăsate în jos cu excepțiunea scaunului pe care șede cel nou ales. Cardinalul Decan după aceasta îl întreaba pe cel ales, că ce nume își alege. După aceea într'un compartiment alăturat se îmbracă în talarul alb și primește în Capelă prima devoțiune a Cardinalilor.

Unul dintre Cardinali se apropie cu toată reverența către noul ales, îi așeza pe deget inelul pescar. Pe acest inel e chipul sf. Petru șezând în corabie, trăgând mreja. Noul ales apoi predă acest inel Prefectului ceremoniilor, ca numele lui ales să fie gravat în el.

Era ziua de Vinere 2 Febr. Pe piața Sf. Petru erau adunați zeci de mii de oameni deja la oarele 10 a. m. așteptând rezultatul alegerii. Răbdarea mulțimei însă era pusă la probă. În fine când orologiul arăta 12¹⁰, la amiazăzi, a ieșit un fum subțirel din hornoiul negru din vârful acoperișului Capellei Sixtine. Mulțimea imensă a rămas pe o clipă amorțită în tăcere . . .

Imediat apoi un tumult de întrebări și strigăte. E un fum alb. Se grăbiau cu sutele spre San Pietro, pentru a primi binecuvântarea noului Papă. Însă era o eroare. A urmat îndată un stâlp de fum negru, care mereu a devenit mai indesar. Un semn că alegerea nu are încă un rezultat definitiv. Vinerea după amiazăzi aceeaș scenă. Acuma însă zecile de mii s'au înmulțit. La orele 5¹⁵ s'a văzut fum ieșind dintr'un hornoi de dreapta hornoiului capelei Sixtine. Așa că o greșală era explicabilă, mulțime se întorcea iarăși spre San Pietro, când cu o minută mai târziu, la orele 5¹⁶ a eșit fum din hornoiul capelei Sixtine, însă cu un fum greu și negru. Mulțimea s'a depărtat. Alta zi — Sâmbăta — s'a văzut un fum la orele 11⁰⁵.

apoi la orele 5⁰⁰. Toată lumea vorbea, că de bună seama Dumineca se va termina alegerea.

E iarăși o zi de început de primăvară în cetatea eternă, Ceriul albastru, aerul curat. Razele soarelui se joacă pe bazilica Sf. Petru. E o Duminecă strălucitoare, cum era înainte de două săptămâni, când Papa Benedict stătea pe patul morții. O mulțime de peste 100,000 era adunată pe piața Sf. Petru. Ea speră și așteaptă, așteptarea e însă zadarnică. La orele 11⁴⁰ iarăși un fum negru. După masă din nou, și când orologiul bate oarele cinci, agitația e atât de mare, că mulți erau de părere, că fumul negru e alb. Era iarăși o eroare.

Lunea, în ziua de 6 Februarie era o zi înorată, ploioasă, totuși erau mai multe mii de oameni adunați.

La orele 11⁴⁵ s'a întâmplat evenimentul cel mare. S'a văzut asupra capelei Sixtine fumul deciziv. Un entuziasm general. Poporul îndată se îndeașă spre San Pietro. Nerăbdarea e la culme. Cine-i Papa? După o jumătate de oră se deschid ușile de cristal spre Piață, intrarea principală la Bazilica. Un covor mare se lasă în jos dela Loggia. Un covor alb de catifea, cu margine roșie, la mijloc e brodată cu emblema Papei. Se aduce sf. Cruce și Cardinalul diacon cel mai în vârstă dă semn de pe loggie și se face liniște pe toată Piața. Orologiul arată 12 ore și 27 minute. Cardinalul diacon cu voce înaltă spune mulțimei: Vă anunț vouă mare bucurie. Avem Papa! Eminenția Sa Reverendisimul Domn Achilles Ratti, care și-a luat numele de Piu XI.

După aceasta s'a deslănțuit o nesfârșită bucurie. Pe terasa Vaticanului se înșiră Garda Nobililor în uniforma de gală. Lângă dâșii Garda Palatinală de onoare, Garda Elvețiană și Jandarmii. Din aceasta știa toată lumea, că Papa va da binecuvântarea de pe terasă.

Iarăși o liniște deplină. Sunt 12 ore 30 minute. Pe Piața sf. Petru trupele italiene dau salutul cu armă.

Piu XI se prezintă pe Loggia. Se recitează Credeul. După aceasta își ridică al 260-lea urmaș al Sf. Petru mâinile spre cer și rostește binecuvântarea cu cuvintele: „Benedicat vos omnipotens Deus Pater et Filius et Spiritus Sanctus.“ (Să vă binecuvânteze Atotputernicul Dumnezeu Tatăl, Fiul și Spiritul Sfânt.)

Mulțimea ingenunchia — încât desuia la a admis aceasta — și a răspuns: „Amin.“ Iarăși un strigăt de bucurie. Incep a suna clopotele bazilicei Sf. Petru și duceau vestea îmbucurătoare orașului întreg. Papa a îmbrăcat mantaua roșie asupra ornatului alb și salutând cu ambele mâini, s'a retras.

Dumineca la 12 Februarie des de dimineată dela oarele 5 porneau credincioșii cei din Roma precum și străinii spre San Pietro.

Sunt orele 9¹⁵. Se aud trâmbițele de argint din cupola Bazilicei, semnul, că cortegiul Papal a intrat în Bazilică. Un grup de Călugări deschide cortegiul și dignitari cu diferite ranguri. Apoi sf. Cruce. După sf. Cruce Cardinalii în purpur cu ermelină.

Sosește Papa. E adus pe scaunul numit: Sedia gestatoria. Strigăte de Evviva (Să trăiască) și publicul aplaudă. La Capela sf. Grigorie cortegiul se oprește. Papa coboară de pe scaun și aici se îmbracă în hainele pentru sf. Slujbă. Apoi pornește cortegiul din nou.

Părăsind Capela Sf. Grigorie pășește înaintea Papei Măestrul Ceremoniilor și aprinde într'o cească așezată pe un drug de alamă o legătură de călți.

Și până când flacăra galbenă lacom consumă călțul trebuie să audă Sfântul Părinte cuvintele serioase: „Sfinte Părinte astfel (așa) trece mărirea lumii.“ (Sancte Pater, sic transit gloria mundi.) De două ori s'a repetat aceasta ceromonie și de-atâtătea ori trebuia să stea cortegiul în fața statuei sf. Petru și apoi deasupra mormântului Sf. Petru. În mod mistic arde flacăra mică galbenă în fața Papei și îi aduce aminte, că după încoronare va urma înmormântarea.

Sf. Liturgie e slujită la altarul papal, deasupra mormântului Sf. Petru. Papa slujește stând la altarul simplu, cu fața spre norod. Trei Cardinali — cei mai în vârstă — rostesc trei rugăciuni, implorând binecuvântarea lui Dumnezeu asupra Lui, După aceasta Cardinalul Diacon îl îmbracă cu paliu. Acesta e o legătoare făcut din lână albă cu șasă cruci brodate cu mătasă neagră și se așează astfel pe umerii Papei, că un capăt îi stă pe piept, altul pe spate.

Înainte de sf. Evangelie primul diacon Cardinal coboară la mormântul sf. Petru și zice cu voce înaltă: Hristoase auzi-ne! Asistența răspunde: Pe Domnul nostru Pius, alesul lui Dumnezeu, pe supremul și uni-

versalul Papă — a-l trăi, ajută-l Doamne! Dorința aceasta puternică trece în rugăciune către Hristos, ingeri și toți sfinții special cinstiți în Roma. După fiecare invocare urmează pătrunzătoarea „ajută-l Doamne”!

După aceasta rugăciune alternativă s'a continuat sf. Slujbă. Apostolul și sf. Evanghelie au fost citite latinește și apoi grecește. Aceasta pentru amintirea, că la începutul creștinismului era obicei în Roma a se folosi din considerații practice la serviciul Dumnezeesc de ambele limbi.

A sosit momentul sfintei prefaceri. Se aude comanda ofițerilor papali și zângănitul de sabie al Gărzii Nobililor, care cade în genunchi. Poporul e în adâncă tăcere. Mulțimea imensă în depărtatele părți ale Bazilicei S. Petru se alină. Acuma ridică Preasfântul Părinte Oștia albă arătând poporului în dreapta și în stânga. Chiar așa și potirul de aur. Din înălțimea cupolei din trâmbițele de argint vibrează o dulce melodie corală asupra sfântei Jerfe... inoată peste uriașa Bazilică și umple inimile mulțimei de o sfântă duioșie. Dumnezeirea e aproape. Veniți să-O adorăm.

Indată ce după „Agnus Dei” a fost recitată prima rugăciune de cuminecare, a dat Papa sărătura păcii Episcopului Cardinal și ambilor Diaconi. După aceasta s'a dus la tron, unde îngenunchând a primit sf. Oștie din mâinile Diaconului. Din conținutul potirului s'a împărțit cu un mic tub de aur. Intreaga asistență era adânc mișcată văzând împărțându-se cu scumpul trup și sânge al Mântuitorului pe Piu XI. cu atâta concentrație serioasă și evlavie nevinovată. Nici însuș Papa n'a mai putut tăinui emoțiunea internă. Ochii i-se umezeau și până când a îngenunchiat înaintea Mântuitorului său, îi curgeau lacrimile pe treptele tronului.

Misa papală s'a terminat. Era o scenă de neuitat.

Serbarea bisericească a ajuns culmea, cu ocaziunea încoronării cu tiara în ziua de 12 Febr. 1922. Tiara e compusă dintr'o învălitoare de cap aurie, care e încercuită cu trei cercuri, în forma coroanei, purtând în vârful un glob (inchipuind pământul) și crucea.

Incoronarea lui Piu XI. s'a făcut în San Pietro, deasupra mormântului Sf. Petru. Decanul Cardinal a rostit Tatăl Nostru și rugăciunea: „Atotputernic și vecinic Dumnezeu, demnitatea preoției și întemeietorul stăpânirii servitorului Tău Pius. Episcopului

nostru, dă darul ca guvernarea Lui să fie spre propășirea salutară a Bisericii, pentru că, pre cum El prin îndurarea Ta fiind pus și încoronat, devenind astfel Tatăl Principilor și conducătorul credincioșilor, tot așa prin conducerea Ta ocrotitoare să fie toate spre mai bine cârmuite. Prin Hristos Domnul Nostru. Amin.” După aceasta luă un cardinal mitra de pe capul Papei, iar un alt cardinal i-a așezat tiara cu următoarele cuvinte: „Primește tiara împodobită cu trei coroane, și să știi, că Tu ești Părintele Principiilor și Regilor, cârmuitorul viețuitorilor, și pe pământ ești locuitorul Răscumpărătorului nostru Isus Hristos, cui i-se cuvine toată mărirea, onoarea și închinăciunea în veci vecilor. Amin.

Intre nemărginitele ovațiuni de devotament a împărțit Piu XI. binecuvântarea sa solemnă.

Însă înaintea porților Bazilicei de ceasuri întregi stăteau zecile de mii poate mai mult ca 100,000 de inși, cari înzădar au dorit, să fi fost și ei în lăuntru, Piu XI. voește însă în ziua Lui de sărbătoare să facă și altora bucurie, urcă pe Loggia cea mai din afară Bisericii sf. Petru și dădu încă o binecuvântare papală. Erau oarele 2 după amiază.

Preasfințitul Alexandru pentru „Dumineca”

Cu sufletească mângăere am primit dela Preasfințitul Alexandru al Maramurășului următorul rescris preagrațios.

„Citind în ultimul număr al „Duminecii” despre greutățile ce are această foaie, Te avizăm, că am trimis prin filiala Sighet a băncii „Casa noastră” suma de 1000 Lei, pentru a mai ușura aceste greutăți.”

Pătruns de cel mai profund sentiment al grațitudinii, în numele Comitetului de redacție aduc Excelenței Sale pentru acest dar marinos expresiunea celor mai vii mulțumiri, considerând acest gest generos ca o părintească incurajare la munca noastră.

cu fiesc devotament,
ILARIU BOROS
redactorul „Duminecii”

Posta Administrațiunii. Cvităm abonamentul de 150 Lei trimis din partea Bisericii din lapa prin on. păr. Iuliu Rednic.

Agru-Sighet.

Asociația Generală a Românilor Uniți din Sighet în ziua de **14 Februarie la orele 12** cu ocazia aniversării de 10 ani a încoronării Preafericitului Părinte Papa Piu XI. în sala Primăriei ține o ședință festivă, cu următorul

Program :

1. Impărate ceresc.
2. Deschiderea de Dl. Dr. Florentin Mihalyi președintele Agrului.
3. Imnul Papal cântat de corul Bisericii rom. cat. sub conducerea Dlui Ștefan Király.
4. Imnul Regal cântat de corul Reuniunii Mariane a școlii normale.
5. „Papa și Români” recitat de Rotoiu Mihai elev de cl. VII-a șc. normale.
6. „Vecernia” de Doina dela Criș. rec. Timiș Margareta elevă de liceu.
7. Conferință festivă. Dl. Găvrilă Mihalyi fost prefect.
8. „Noi vrem pe Domnul” imn. corul Reun. Mariane a școlii norm.
9. R. Wagner a) Rugăciunea Elisavetei b) Cântecul Peregrinilor din opera Tannhäuser c) Rugăciune din opera Rienzi. Piano solo Exec. de dș. Dr. Irina Berinde.
10. Pieta Signore de Alessandro Stradella cântat de Dl. Mihai Calinici, acompaniat la pian de Dș Dr. Irina Berinde.
11. „Stă Maica Domnului” de G. Coșbuc recitată de Cornelia Săsărean elevă de liceu.
12. Terțet. Cântat de elevele de liceu Lupan A. Stan C. și Mureșan C.
13. „Bisericii Mele” recit. de Niste Vasile elev cl. VII. șc. norm. recitată de autor.
14. Inchidere.
15. Cuvine-se cu adevărat.

Calendar săptămânal.

14—20 Februarie 1932.

14. **Dumineca Hanaanencei.** (Ev. d. Mat. 15, 21.) P. Axentie † 470.
15. Luni. Ap. Onisim † 95.
16. Marți. M. Pamfil.
17. Mercuri. M. Teodor Tiron.
18. Joi. P. Leon Papa.
19. Vineri. Ap. Archip.
20. Sâmbătă. P. Leon † 780.